

Гл. асистент д-р **Кръстина Савчева Христова**

Родена е на 06.05.1930 г. в с. Бреница, Врачанско, завършила е фармация през 1954 г. Работила е като фармацевт в аптеката на Окръжна болница – София, а от 1962 г. – в катедрата по фармацевтична и органична химия на Фармацевтичния факултет, отначало като фармацевт, две години като хоноруван асистент, а от 1966 г. е редовен асистент по органична химия. Отличник е на МНЗ за 1980 г.

В учебната работа е била дълги години отговорник за практическите упражнения по органична химия и е била консултант на дипломанти. Научната ѝ дейност е в областта на синтеза на биологичноактивни вещества в следните направления:

1. Циклични полиметиленкарбамиди и *N,N'*-полиметиленксантини;
2. Производни на 2-аминотетралина; 3. Производни на 5,8-дихидрокси-1,4-дихидронафталина.

Главното направление са производните на 2-аминотетралина. Тя синтезира основното съединение 5,8-диметокси-2,3-епокситетралин и по-нататък над 65 оригинални съединения, производни на 2-амино-3,5,8-трихидрокси-1,2,3,4-тетрахидронафталина. Те са изследвани фармакологично под ръководството на проф. Д. Станева и са показали разнообразна и висока активност. По тази тема К. Христова защитава дисертация с научен ръководител проф. Д. Данчев (1981 г.). Резултатите от научните ѝ изследвания са отразени в 10 авторски свидетелства, в редица научни съобщения в наши списания („Фармация“) и в чужбина – главно в *Archiv der Pharmazie* – и в съобщения на научни прояви. Към научните ѝ трудове, реферирани в *Chemical Abstracts*, е проявен интерес от учени от Япония, Мексико, САЩ (Аризона, Балтимор, Илиноис, Тексас, Айова, Вирджиния, Калифорния, Масачузетс, Бетезда), от Германия, Холандия, Швеция, Чехия и др. Пенсионирана е през 1991 година.

Успех в научната ѝ дейност е синтезираното от нея оригинално съединение *транс*-5,8-диметокси-2-(2-хидроксиетиламино)-3-хидрокси-1,2,3,4-тетрахидронафталин хидрохлорид, означено с генеричното име **тетраминол** – с пресорно, мидриатично и деконгестивно действие. Одобрен е от КЛС (1983 г.) като субстанция с пресорно действие (таблети, капки, ампули) и като капки за нос „*Тетраминол*“ – приет от КЛС за внедряване през 1986 г.

Веществото **тетраминол** беше обект на изследвания, отразени в трудовете на широк кръг специалисти от Фармацевтичния факултет и от някои клиници: синтетични (К. Христова, Д. Данчев), аналитични (П. Чакърова, Ст. Михайлова, О. Будевски), технологични форми (Св. Богданова, Ем. Димитрова, Евг. Минков), фармакологични и токсикологични (Л. Райнова, Л. Чакърова, Д. Станева и др.), фармакокинетични (Д. Михайлова и дисертационен труд на Анри Аструг), биотрансформация (дисертация на Константин Драндаров във Фармацевтичния факултет на Карловия университет в Храдец Кралове, 1989 г.), както и клинични изследвания в Института по вътрешни болести при проф. Чудомир Начев, в Ушна клиника на ИСУЛ от доц. В. Големанов и в Очна клиника на ВМИ – София от проф. Веселин Танев.

Препаратът **Tetraminol** е описан в немския справочник за органични лекарствени средства на **M. Negwer** „*Organic Chemical Drugs and Their Synonyms*“ под № 8578, vol. II, стр. 1754 (1987). За съжаление препаратът не бе патентован. В интернет две китайски фирми – разпространители на биологичноактивни вещества („Nichem“ и „Chem. Service“) – предлагат тетраминола като търговски продукт.

К. Христова е съавтор на Ръководство за практически упражнения по органична химия (I, II и III издание). Член е на Научното дружество по фармация и на Съюза на научните работници, секция „Химия и фармация“.

След пенсионирането си д-р Кръстина С. Христова е издала следните поетични книги: „*Есенен полъх*“ (2004), „*Закъсняла любов*“ (2006), „*Сезони мои, отлетели*“ (2010), издания на „ЖАР“, и „*Щрихи по пътя*“ (2001), „*Кръговрат на сезоните*“ (2005), „*Пролетни напеви*“ (2006), „*Простори*“ (2007), „*Следи от есента*“ (2007), „*Пасторално*“ (2008), „*Звездни писма*“ (2009) и книгата „*Родословие*“ (2009), издания на „БЪЛГАРСКА КНИЖНИЦА“.

(КХ)

24.06.2006 г.

Актуализация: 21.04.2012 г.